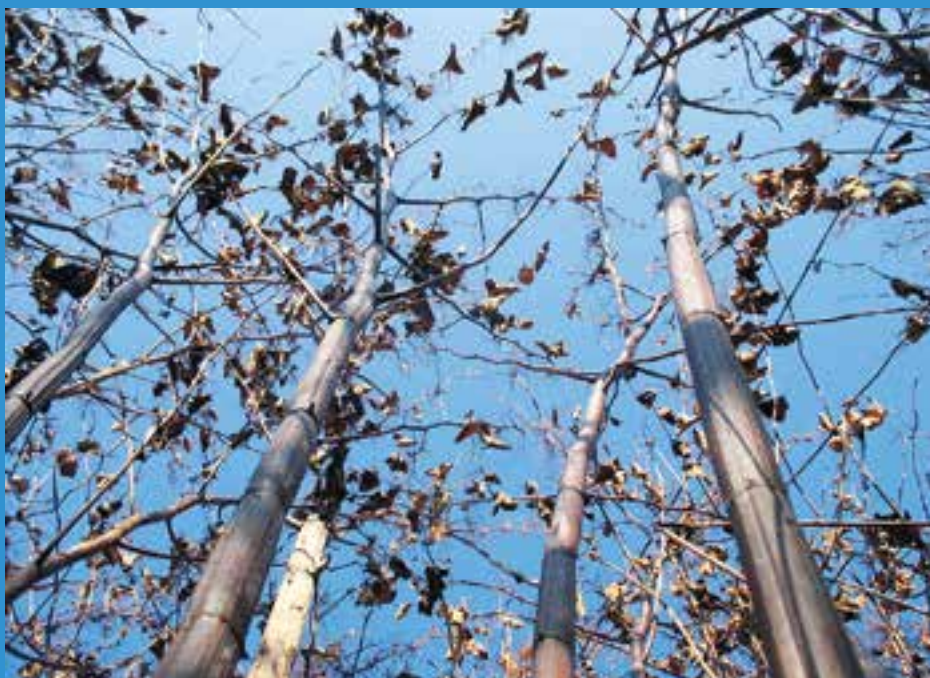

Sestoji invazivk.

v mestu, zaradi zasenčenosti v vegetacijski sezoni celo lokalno zmanjšana. **VI:** Površinsko odtekanje padavinske vode je majhno, kapaciteta za vodo v prsti je ve-

čja, tako je vlažnost nadpovprečna. **Po:** Podlaga se v letih neovirane zarasti z invazivno vrsto razvija, saj odmrle rastline strohnijo na mestu. **On:** Onesnaženost je

primerljiva s povprečjem v mestu. **Mo:** Motnje so v času neoviranega razvoja sestoj minimalne, pogosto pa sledi obdobje intenzivnih mehanskih motenj, ko se poskuša invazivno vrsto odstraniti. Navadno to pomeni pogosto košnjo, mulčenje, lahko tudi izkopavanje. **Ra:** Poleg invazivke, ki je glavni gradnik združbe (npr. dresnik – *Fallopia* spp., pajesen – *Ailanthus altissima*, zlata rozga – *Solidago* spp., nedotika – *Impatiens* spp.), se pogosto pojavlja še nekaj drugih invazivnih vrst, medtem ko je avtohtona flora izrinjena. Celo pregovorno odporne vrste, kot so koprive (*Urtica dioica*), ne prenesejo močne kompeticije; le zgodnjepomladanski aspekt v sestojih listopadnih ali enoletnih invazivk vsebuje nekaj domačih nitrofilnih vrst. ✨

Analiza DNK pokazala, da so »slovenski« delfini posebni

Besedilo in foto: Tilen Genov

Raziskovalci društva Morigenos – slovenskega društva za morske sesalce so sodelovali v doslej najbolj podrobni raziskavi genetske strukture delfinov v Sredozemlju. Kaže, da se delfini iz slovenskega morja, ki jih v društvu preučujemo že 13 let, genetsko najbolj razlikujejo od vseh ostalih v Jadranskem morju.

Raziskava, v kateri so poleg slovenskih sodelovali še znanstveniki iz Italije, Hrvaške, Grčije, Izraela in Velike Britanije, je bila februarja 2015 objavljena v vplivni znanstveni reviji *Evolutionary Biology* (prevod: Evolucijska biologija). Genetiki in biologi so z uporabo molekularnih metod ugotavljali sorodstvene povezave med populacijami velikih pliskavk (*Tursiops truncatus*) v Sredozemlju ter dejavnike in procese, ki vplivajo na njihovo genetsko strukturo in geografsko razširjenost. V analizo DNK je bilo vključenih 194 vzorcev tkiv velikih pliskavk, zbranih med leti 1992 in 2011 v Jadranskem, Tirenskem, Jonskem, Egejskem in Levantskem

morju, med drugim tudi tisti iz Slovenije. Gre za doslej najobsežnejšo in podrobno raziskavo te vrste v Sredozemlju, ki je potekala pod vodstvom znanstvenikov z Univerze v Firencah (Italija) in Univerze Lincoln (Velika Britanija).

Rezultati so pokazali, da so velike pliskavke območje Sredozemlja naselile po zadnji ledeni dobi, pred približno 18.000 leti. Znanstveniki so namreč z analizo genetskega materiala lahko določili približno evolucijsko časovnico. Omenjena raziskava je prvič tudi pokazala, da je v Sredozemlju poleg »obalnega« prisoten tudi t. i. »pelaški« ali »odprtomorski« tip

velike pliskavke, kar doslej ni bilo znano. Članek z naslovom *Drivers of Population Structure of the Bottlenose Dolphin (Tursiops truncatus) in the Eastern Mediterranean Sea* najdete tudi na spletni strani <http://www.morigenos.org>.

O raziskavi so obsežno poročali tuji mediji, med drugim *Science Daily*, *Discovery News*, *Nature World News*, *Fox News*, *Live Science* in drugi.

Poleg tega, da je raziskava pomembna za razumevanje evolucije in današnje razporeditve delfinov v Sredozemlju, so podatki o genetski populacijski strukturi ključnega pomena tudi za učinkovito varstvo vrst. Za Slovenijo so najbolj zanimivi izsledki, ki kažejo, da so delfini Slovenije in Tržaškega zaliva edinstveni v primerjavi z ostalimi lokalnimi populacijami v Jadranskem morju. Prav te vzorce je prispevalo društvo Morigenos. Že s tega vidika je ohranjanje populacije ob slovenski obali izredno pomembno. ✨